

# Latweefchu Awises.

Ur augstas Geweschanas = Rummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 5. Zettortdeenâ 4tâ Bewrar 1826.

5) Gramata ta Zesarewitscha un Leelprintscha, Konstantina Pawlowitfcha, pee Tabs Keiseriskas Majesteetes, Nikolaja Pawlowitfcha.

## Wissumihlakais Brahlis!

Jums ar wahrdeem ne warru isteift, kâ es manâ firbt tappu iskusinachts, kad es wakkar wakkarâ pulksten 7 to behdigu sinu dabuju no tabs nomirschanas ta Bunga un Keisera, Alexandera Pawlowitfcha, manna labdarritaja.

Eteigdamees dallibu nemt ar Jums pee tahn gruhtahm behdahm, kas mums usliskas, es par mannu peeclahjumu turru, Jums sinnamu darriht, ka weenlibds ar scho, es weenu gramatu pee Tabs Keiseriskas Majesteetes, muhsu wissumihlakas mahtes, esnu nosuhrijis, kurrâ es fawu nepahrwehrschanu prahtu esnu isteizis, ka — pehz tabs ar wissaugstaku rohku rakstias gramatas ta nelaika Bunga un Keisera no 2tras Bewrara deenas 1822tra gadda, ar fo Wunsch us mannu gramatu atbildeja, fo es Tai Keiseriskai Majesteetei, mannas atkapschanas no Keisera trohna mantoschanas dehl biju rakstijis, kas muhsu mahtei tappé parahdita un ar fo Winna bija ar meeru un par fo Winna Keiseriska Majesteete fawu nowehleschanu Patti schelligi man isteize — es Jums mannu mantoschanas teesu us to Keisera trohni wissas Kreewu walsts atstahju, un Jubs luhdsu, muhsu mihlotai mahtei to, fur peederr, sinnamu darriht, ka schis mans nepahrwehrschanas prahts peeclahjami taptu isdarrihts.

Turklacht es to par wajadsigu turru, Jubfu Keiserisku Majesteetei wissai pasemmigi luhgt, Jubs gribbetut man to schelastibu parahdiht, no mannim wisspirmak to swehreschanu weena ustizziga pawalstneeka prettim nemt un man atwehleht schet isteift, ka es ne kahdu zittu augstaku kahrtu jeb gohdawahrdu eekahroju, bet ar to gohdawahrdu Zesarewitsch ar meeru esnu, ar fo muhsu nelaika Tehws par mannu deenestu man irr pagohdinars.

Es to allaschin par mannu wissleelatu laimu turrefchu, kad Jubfu Keiseriska Majesteete to wisssemnigu gohdabihjaschanu un besgalligu padewibu, fo es preeksch Jums fawâ firbt turru, ar labbu prahtu usnemtu, dohdams par kiblu schihs mannas apleezinaschanas to ustizzigu deenestu un firdigu mudribu, ar fo es wairak ne kâ trihsdesinit gaddus teem nelaikeem Kungeem un Keisereem, tam Tehwam un tam Brahlm esnu deenejis un ne mitteschohs libds mannas dschwibas gallam Jubfu Keiseriskai Majesteetei un Jubfu pehznahkameem tanni paschâ kahrtâ un ammatâ so prohjam deeneht.

Es esnu ar to wisssemnigu gohdabihjaschanu,

Wissuschelligais Kungs,

Jubfu Keiseriskas Majesteetes  
wissai ustizzams pawalstneeks

Appakfch teem gruntes raksteem ta Keiseriska augstiba ar paschu rohku tâ irr rakstijis:

Warschawas pilfatâ  
26tâ Nowembera 1825.

Konstantin. Zesarewitsch.



No Z e l g a w a s.

Jebſchu eekſch Nr. 3. muhſu awihſchu lihds ar tahm zittahm draudſchm arridsan no muhſu Latweeſchu draudſes ihſa ſinna tappe dohta, tomehr mehſ ſcheetam, ka daſcham laffitajam patiftu, plaſchafu iſteikſchanu ſcheit atraſt; prohti pehrn gaddâ muhſu ſwehtâ Unnes-baſnizâ tappe kriſtiti 282 dehli un 253 meitas, pawiffam 535 behrni, no kurreem 6 dwihnu dehli un 14 dwihnu meitas, un 15 bandas dehli un 19 bandas meitas un pawiffam 98 behrni no pilſata un us pilſata grunti ſtahwedamahm muikſchelem, ehrbergehm un zittahm ehkahn bija. Pahrklaufiti un pirmâ reiſe pee Deewa galda tappe peewefiti 129 jaunekli un 135 meitas, pawiffam 264, no kurreem 158 grahmatneeki, prohti 73 jaunekli un 85 meitas; 18 bija no pilſata. Deewagalduneeki baſnizâ bij 10,826 zilweki. Uſſaukti tappe 182 pahri; ſakaulati 146 pahri, no kurreem puiſchi ar meitahm 108, puiſchi ar atraitnehm 12, puiſchi ar ſchirtahm ſeewahm 5; atraitni ar meitahm 17, atraitni ar atraitnehm 4 pahri. Kâ nomirruſchi irr meldeti 162 wihriſchi un 92 ſeewiſchi, pawiffam 254 zilweki, no kurreem 51 no pilſata. 9 no ſcheem mirruſcheem nelaimigu gallu dabbuja, prohti weens dehlinſch Plattohnes uppè noſlihziſ; weena ſeewa eekſch Earſona ſew kaflu zaurgreesuſi; weena meita par nahti ſew akkâ gahſees; weena meita ſew maſgadamees leelâ uppè noſlihkuſi; weens ſeewas wihrs no pehrſona tappe noſperts; weens puiſis pee ſirgu peldeſchanas Swehtas uppè noſlihziſ; weena wezza atraitne zaur gohwja raggeem nodurta; weens ſeewas wihrs leelâ uppè pats noſlihzinajis un weens ſeewas wihrs pee ſiwju meddiſchanas leelâ uppè noſlihziſ.

Sarunnafchanas par Latweeſchu awiſehm Leiſas Frohgâ.

(Ohtra iſteikſchana.)

Buddela Anfs. Woi traks! to nudeem wehl ne ſinnaju, ka tif daudſ gudri kungi beedrojuſchees awiſes rakſtiht; ja tâ irr, nu tad warr buht, ka arri labbas irr. Bet fakki froh-

dsineeks, fur tad Zſchille irr? woi ne bij ta pats beidsamais wahrds, ko pirmit teizi? Zittas weetas wiſſas ſinnu, jebſchu tur arri ne biju; bet Zſchillu ne ſinnu, ta man pirmâ reiſe dsirdama; woi buhs us Leepaju pufſi, woi prett Leiſchu rohbeſcheem? — (Wiſſi ſmeijahs pilnâ riſklè.)

Kalleja Indriſ. Raug nu, fur tas Zſchill mekle, kas wiſſas leetas jau labbi ſinn, ko awiſes irr rakſtijuſchas un ko wehl rakſtihs; Kad tu, Buddelite! buhtu pateeki awiſchu zee-nitais, tad tu jau ſenn ſinnatu, ka Zſchille Widſemne us Daugawu ſtahw, un ta ſinnama teizama weeta, fur paſchi pirmi Wahzi usmet-tahs, kas pirmâ reiſe ar fuggeem no Wahzſemmes ſchurpu atnahze us muhſu ſemmi, fur to brihd wehl pagani muldeja.

Buddela Anfs. Kad tew wilki ar tahdu kaunu! tas irr labbi noſkallojams! (pats dserr, bet zitti wehl ſmeijahs.) Ko tad nu manni awiſeet pahr leeku! Es aplam wairs ne rimnaſchu, nedſ awiſes wairs ſmahdeſchu. Bet ſakkait brahli! kas tad ſemmes lantineem wakkas dohs, ik nebdelas awiſes laſſiht?

Garrwehder. Pareiſi brahli! to tu labbi fakki; un peeleezi wehl klaht: fur tad ſemneeks to neims, awiſes tif ahtri laſſiht, kâ kungi laſſa! Es brihdamees eſnu muhſu mahzitaju redſejiſ kad laſſa; tas tif ko lappu kahdu brihti-un pahrraudſijiſ, jau ſinn kas tur eekſchâ, un ſkaidri iſteiz ko laſſijiſ, es ſwehdeenas Ewangeliunus un Lekzionus, ko us pufſi no galwas mahku, ne warru tif ahtri laſſiht, kâ mahzitais awiſes laſſa; un kad man ſweſchâ grahmatâ jalaffa, tad man eet ar rauſtitu balſs un pa wahrdeem ween, itt lehnem un grubbu grubbu, itt kâ par bruggetu zellu brauz. Par trihs zehleneem ne beigtu awiſchu lappu zaurlaſſiht; un kâ es, tâ arri zitti ſemneeki laſſa, teeſcham maſa leeta eekſch muhſu laſſiſchanas, par to arri ne gribbahs labpraht. Un woi tad darbu wehl naw deewſgan ir bes awiſehm?

Uppineeka Jurriſ. Kas ſkaidri un mud-digi wehl ne mahk grahmatâ, lai mahzahs, woi lai pats pagallam nelaffa; bet lai dsird kad zits



lassa preekschâ, kas pröht. Woi tab awischu waina?

**Meschmalla Jahnis.** Es gan flaidri mahku grahmata; bet teefa! tomehr labbat klausohs sawa kaimina dehlu, Muzzineeka Kahrli, kad tas lassa, tapehz ka tam jo labbi eet.

**Lappu Jehkab.** Parcisi! lai tas preeksch-lassa, kas labbi pröht, tad tikpat zitti dabbu dsirdeht un sinnaht, kas tur eekschâ stahw; tad ilgu laiku ne saudehs, un kaweschana ir ne buhtu no darbeem zaur awisehm.

**Brohdsineeks.** Tufsch wahrds, kad salka, ka wallas naw awises lassihht. Es sawâ weetâ un ammatâ ihsti sinnu, un iddeenâs redsu ar ozzim, zil daschas stundas un deenas semneeki gluschi par weltu frohgâ tehrsedomi saude, un falku jums wisseem dsirdeht, drohschi, woi patihht, woi ne patihht: semneekam deesgan wallas, un wairak wallas kâ kungeem sawâ leelâ darri-fchanâ; kas teem par daschadahm ruhpahm eeksch augstahm gruhstahm leetahm, un kas par galwas lausichanu! Ko tab ifneddel darrait swehtds wakkardâs un ko par wissu swehdeenâs pehz basnijâs? Woi tab naw deesgan wallas, weemu paschu awischu lappinu zaurlassihht, un gudribâ peeangt itt par preeku un lusti?

**Kalleja Indrik.** Tâ irr gan, kâ salkait, mihlais frohga kungs! taifnibu rumajoht, deesgan wallas irr frohgâ ir malzinu nodsert par atspirgichanu un arri wehl awises lassihht, kad tikkai gribbetu.

**Skuddrainu Mattihs.** Swehtâ wakkara gan papreeksch jalassa dseesnu un pahbaru grahmata, ir paschds Deewa wahrds, un pahbari jaturr ar faini; un swehdeenâs spreddiki lassani un ar swehtahm grahmatahm jadarbojahs wairak ne kâ ar laizigahm leetahm; jo tâ peenâskahs firdi un dwehseli pareisi kohpt; tâ arri dar-ram, bet tatschu —

**Sinnischi Brentz.** Tatschu paleef wehl deesgan wallas, ir awischu lappinu lassihht, kad tikkai buhtu un kam prahts pehz to neffahs.

**Buddela Anfs.** Tabapehz, brabliht, nu gudri falki: kam prahts us to stahw; bet isstrah-datam nopuhletam darba zilwekam prahts stahw us dussu un ziffahm, kad pahrest mahjâs no

lauka, woi no darbeem muischâ, un ne us grahmatahm un awisehm. Leelais lauschu ffohlmeisteris, jauns buhdams, gan buhs us ffohlahm tezzejis, to warr dohmaht, bet ne ais ezzecheem; un Birsgalles mahzitais gan ar spalwahm pirkstds buhs zilhtijees, tizzu gan, bet ne sawâ muhschâ buhs ais arkla gahjis, un ne buhs grohsijees ne ar iskaptu ne ar spriggulu. Un tâ gan wissu lihds tee swehti wihri un zeenigi kungi, kas awises raksta un kas gribb lai semneeks lassa. Tee ne sinn kahda duhscha mums peekussuschem, wissu wairak stiprâ darbu-laikâ.

**Teesneeks.** Klausces, Buddele, tâ ka tu wairs ne aisneimmi zeenigus kungus un mahzita-jus ar spihweem wahrdeem! to tew falku (speekiti pazeldams)! Woi tu, lohps, dohma, ka winni ne strahda? un prohti itt teescham wairak wehl strahda un gruhstakus darbus pahr muhsu darbu; jeb woi augsti mahziti kungi sawas galwas deesgan ne isklabhina ar pasaules swe-fschahm wallodahm un augstu gudribu no paschahm jaunahm deenahm; un woi leelas dohmas un galwas darbi meesu ne nowahrdsina tikpat un wehl wairak kâ muhsu rohkas darbi? Tapehz falku teescham: kas meega puhfnis muhsu starpâ, lai gult un duss mannis pehz no rihta lihds wakkaru; bet es sinnu ka meega un darbu labbad man ne kad prahts ne suddihs dsirdeht, ko awises mahza.

(Turplikam wairak.)

### Teesas fluddinafchanas.

Je teesaaksteem tahs Tuffumes aprinka teesas. Eeksch melderameistera Ehrmann Moritz konkurse-leetahm.

Notizzis 25tâ Janwara 1826.

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Gohdibas, ta Patwalbineeka wissas Kreewu Walstis u. t. j. pr., ta Tuffumes aprinka teesa

no spreesch:

Wisseem, kam kahda dalka irr pee schihs konkurse-leetas scheid tohp peerahdihts, ka teem dehl isbraud-fchanas weena mantas-lihds-sinnatneeka, ta us sawu luhgichanu atlaisa titularniija fowetnikâ un affeffera no Offenberga weetâ, un dehl daschadahm sinnu-dohschanahm un padohmeem, kas na konkurseeka



mantas waldischanas teem jaleek preekschâ, tanni  
19tâ Bewrara deenâ schi gadda pee schihs teefas irr  
jafanahl, ar to pamahyschanu, ka teem, kas ne bij  
nahfufchi, wajjaga buht ar meeru ar to, fo tee klacht-  
buhdani schinni termihna deenâ buhs norunnajufchi;  
un schis nospredums zaur tahm Wahz = un Lat-  
wiskahm awihsehm wisseem kam kahda dalka, par  
sinnu irr sinnamu jadarra. No teefas puffes. 3

Sluddinahts tai deenâ kâ augfcham minnehts.  
(Ta appafschrakstischana tahs aprinka teefas.)

Zerakstihhts un us tizzibu ar sawu wahrdu  
apsihmehts no

Sittchra George Paul.

Uß pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,  
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs u. t. j. pr.,  
tohp zaur scho sinnamu darrihts, ka schinni deenâ  
tas konkursis par wiffu to mantu ta Zehkaba muifchas  
faimneeka Zimmermann Krischjahna nolikt irr. Winna  
parradubeweji tohp tadehl usazimati, few eelich to  
starpu no diweem mehnescheem, lihds 21mu Merzu  
schi gadda, ar sawahm prassichanahm scheid peeteik-  
tees, zittadi pehz scho noliktu laifu itt ne weens ne  
tapß wairs klausihhts.

Refchu muifchas pagasta teefa 29tâ Janwarâ  
1826. 3

(S. W.) ††† Kihke Krist, preekschsehdetais.  
(Nr. 26.) Janischewsky, pagasta teefas ffrihweris.

Uß pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta  
Patwaldineeka wiffas Kreewu senmes u. t. j. pr., tohp  
no Kauzes muifchas pagasta teefas wiffu un jebkurri par-  
radubeweji ta Kauzes muifchas faimneeka Raktina Zeh-  
kaba, kas patß sawas mahjas nodewis un par kurra man-  
tu zaur schihs deenas spreedunnu konkursis nolikt tappis,  
scheidan usfaukti, ka teem, ja ne gribb sawu teefu  
faudeht, wifswehlaki lihds 18tu Bewrara deenu 1826,  
kas tas weenigais un isflehgschanas termins buhs, ar  
sawahm prassichanahm un winnu taifnahm parah-  
dischanahm, woi paschi woi zaur weetneekeem, fur  
tahdi peenemmami, pee schihs pagasta teefas buhs  
peeteiktees, un tad fagauidiht, kas pehz likkumeem  
tapß nospreests.

Kauzes muifchas pagasta teefa 9tâ Janwarâ 1826. 1  
(S. W.) Friz Scheme, pagasta wezzakais.

(Nr. 1.) U. D. Schoenberg, pagasta teefas ffrih-  
weris.

Lee no ka ar nahwi aifgahjufcha Wilzes melbera  
Karl Fischer atstahiti lohpi, pastahwigi eelich weena  
firga, diwjahm gohwim un trihsdesmit un astonahm  
zuhfahm tapß tanni 5tâ Bewrara schi gadda eelich  
Wilzes uhdens sudmallahm pahrdohiti, kas zaur scho  
par sinnaschanu to pirzeju sinnamu darrihts tohp.

Wilzes pagasta teefa 12tâ Janwarâ 1826. 1

(S. W.) Puhn, pagasta wezzakais.  
(Nr. 11.) J. C. Jurkiewicz, pagasta teefas ffrih-  
weris.

### Zittas fluddinafchanas.

Kad tee pee Skurstinu muifchas peederrigi Stolzes  
un Mohbescha frohgi, ta ka ta mohderes buhschana  
eelich leelas muifchas us Jahneem schi gadda us arren-  
ti irr isdohdani, tad tas scheid tohp sinnamu darrihts,  
un tee, kam patiktu, tohp usazimati, tanni 19tâ  
Bewrara deenâ schi gadda leelâ Skurstinu muifchâ  
fanahht. 3

Ta konkursneeka mantas waldischana.

Peezi Leel = Uyguldes frohgi, no kurreem diwi sud-  
mallu frohgi, tanni 1mâ Merz schi gadda uhtropß us  
arenti tapß dohti Leel = Uyguldes muifchâ. 2

Pee Janjelgawas (Friedrichstadt) weena Dlandffe  
wehju sudmalla ar peederrigeem laukeem, plawahm  
un wajjadfigahm ehkahlm irr pahrdohdama jeb arridfan  
us renti isdohdama. Plafchaku sinnu warr turpat  
dabbuht pee J. G. Wabst kunga. 1

Snehpeles muifchâ tas sudmallas un tas basnizas  
frohgs us nahfoscheem Jahneem 1826 us arrenti tapß  
isdohhti, tur arri smehdes un kalleja ehkas irr ustaisi-  
tas. Plafchaku sinnu pee Snehpeles muifchas waldis-  
chanas warr dabbuht, fur kallejeem, kas sawu  
ammatu labbi proht, ar labbahm apleezinaschanahm  
japeeteizahs. 1

Tam frohna Salgalles faimneekam Ante Dohbeles  
Pehteram tanni 25tâ Janwarâ 1826 weens behrs  
firgs sagtß, septinu gaddu wezs, trim baltahm kah-  
jahm. Kas to peerahd, dabbu weenu pateizibu no  
peezem fudraba rubleem un lai frohna Salgalles  
muifchâ to sinnu dohd. Frohna Salgalles muifchâ  
tanni 29tâ Janwarâ 1826. 2

Ch. Rassefsky.

Es ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.  
No. 43.